

ΒΗΜΑ *gazino*

CHRISTMAS BABE

ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΡΥΦΑΙΑ
(ΚΑΙ ΠΙΟ SEXY)
POP STAR
ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ

I DUA P A

ΤΖΟΝ ΣΙΝΓΚΕΡ ΣΑΡΤΖΕΝΤ Ο ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ ΠΟΡΤΡΕΤΙΣΤΑΣ «ΕΡΧΕΤΑΙ» ΣΤΗΝ ΤΑΤΕ BRITAIN
ΚΟΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ CORTINA D'AMPEZZO ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
ΟΠΕΡΑ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΜΕ ΔΙΑΣΗΜΟΥΣ ΣΚΗΝΟΘΕΤΕΣ ΚΑΙ ΛΙΡΕΤΙΚΗ ΑΠΟΨΗ

ΤΖΟΝ ΣΑΡΤΖΕΝΤ ΤΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΤΟΥ

Η περίφημη «Madame X» (1883-4) που προκάλεσε σκάνδαλο όταν πρωτοπαρουσιάστηκε.

Δύο μεγάλες εκθέσεις σε Βοστώνη και Λονδίνο μαρτυρούν ότι ο αμερικανός πορτραίστας γνώριζε πολύ καλά πώς οι ενδυματολογικές επιλογές λένε για τους ανθρώπους όσα θέλουν αλλά και όσα δεν επιθυμούν να αποκαλύψουν στους άλλους.

ΑΠΟ ΤΗ
ΜΑΡΙΑΕΝΑ ΑΣΤΡΑΠΕΛΛΟΥ

Υπήρξε ο πιο διάσημος πορτραίστας της υψηλής κοινωνίας του Λονδίνου και της Βοστώνης αλλά και της Νέας Υόρκης και του Νιούπορτ όταν ο κόσμος έμπαινε σε έναν καινούργιο αιώνα, τον εικοστό. Η μαεστρία του Τζον Σίνγκερ Σάρτζεντ (1856-1925) τον είχε καταστήσει περιζήτητο στους κύκλους των εύπορων και ισχυρών της εποχής του, στους γαλαζοαίματους αλλά και στους καλλιτέχνες. Κόμισσες, δούκες, η Λαίδη Ράντολφ Τσόρτσιλ – μητέρα του Γουίνστον –, μέλη των οικογενειών Ρούζβελτ και Ροκφέλερ αλλά και ηθοποιοί ή χορεύτριες που μεσουρανούσαν εκείνη την περίοδο τον εμπιστεύονταν τυφλά να φιλοτεχνήσει το πορτρέτο τους. Εκείνος, ως δεξιότηχης του χρώματος και της σύνθεσης, με αυτοπεποίθηση ότι το έργο του ήταν μοναδικό, καθώς δεν επαναλάμβανε σχεδόν ποτέ την ίδια πόζα ή διάταξη του πίνακα, δεν υπήρξε ποτέ αποχωρητικός απέναντί τους για να επιβεβαιώσει τη ματαιοδοξία τους, ούτε πιούνταν από την υπεροχή που τους έδινε ο πλούτος τους. Το αντίθετο μάλιστα, καθώς όλοι και όλες όχι απλώς συνεργάζονταν μαζί του για να προκύψει το καλύτερο καλλιτεχνικό αποτέλεσμα αλλά παραδίδονταν στις βουλές του και τον άφηναν να οργανώνει όχι μόνο τη σύνθεση στα πορτρέτα τους αλλά και να παρεμβαίνει στις ενδυματολογικές επιλογές τους. Γιατί για τον Σάρτζεντ τα ρούχα, όπως και μικρές λεπτομέρειες στον τρόπο με τον οποίο ήταν φορεμένα, μπορούσαν να αποκαλύψουν, αν όχι ολόκληρο, ένα μεγάλο μέρος του κόσμου από τον οποίο προερχόταν όποια ή όποιος τα επέλεγε να καλύψουν το σώμα τους.

Πρόκειται για μια πυχή του έργου του που θα αναδειχθεί μέσα από την έκθεση με τίτλο «Sargent and Fashion» στην Tate Britain

του Λονδίνου (22/2-7/7/2024), δηλαδή ο ιδιαίτερός του ρόλος και ως «fashion stylist», θα μπορούσαμε να πούμε, και όχι αδικώς, καθώς πολλοί από τους πίνακές του θυμίζουν λαμπερό photo shoot σε περιοδικό μόδας, με τον ίδιο να εννοχηστώνει κάθε λεπτομέρεια της «φωτογράφισης». Σε αυτήν παρουσιάζονται 60 πίνακες-«feast for the eyes» που λένε και οι Αγγλοσάξονες, με μια ανυπέβλητη ζωντάνια και φρεσκάδα, όπου εικονίζονται κυρίως γυναίκες σε κομψές και συχνά ελαφρώς αισθησιακές στάσεις αναδεικνύοντας ό,τι φορούν σαν να πρόκειται για προέκταση της προσωπικότητάς τους. Από κοντά και σχέδια όπως και φωτογραφικό υλικό που δείχνει στάδια δημιουργίας των έργων, αν και η πιο αξιοσημείωτη ιδιαιτερότητα της συγκεκριμένης έκθεσης είναι ότι αντιπαράβλλει τα έργα με φορέματα και αξεσουάρ της εποχής που ζωγραφίστηκαν. Σημειωτέον, ορισμένα από αυτά όντως τα φορούσαν οι εικονιζόμενες όταν πόζαραν για τον Σάρτζεντ – μάλιστα η συνάντηση του ρούχου και της ζωγραφικής απεικόνισής του γίνεται για πρώτη φορά στις περισσότερες των περιπτώσεων. Για την ακρίβεια, την πρωτιά έχει το Museum of Fine Arts της Βοστώνης όπου ξεκίνησε το ταξίδι της η έκθεση (με τον ελαφρώς παραλλαγμένο τίτλο «Fashioned by Sargent», ως τις 15/1/2024), μια και πρόκειται για συνεργασία ανάμεσα στο αμερικανικό και το βρετανικό μουσείο. Τα έργα προέρχονται από τις συλλογές των δύο ιδρυμάτων αλλά και από σπάνιους δανεισμούς, με αποτέλεσμα να δημιουργείται τελικά ένα πλήρες πορτρέτο και για τη δουλειά αυτού του ευφυούς, ταλαντούχου ζωγράφου με τις αυθόρμητες πινελιές και τις ασυνήθιστες χρωματικές συνθέσεις αλλά και για την υψηλή κοινωνία στις δύο όχθες του Ατλαντικού στο γύρισμα του προηγούμενου αιώνα.

● «Portrait of Miss Elsie Palmer (A Lady in White)» (1889-90).

● «La Carmencita» (1890), πορτρέτο της ισπανίδας χορεύτριας Κάρμεν Ντοσέτ Μορένο μαζί με το φόρεμα με το οποίο πόζαρε στον Σάρτζεντ.

● «Dr Pozzi at Home» (1881).

Η γκαρνταρόμπα των socialites

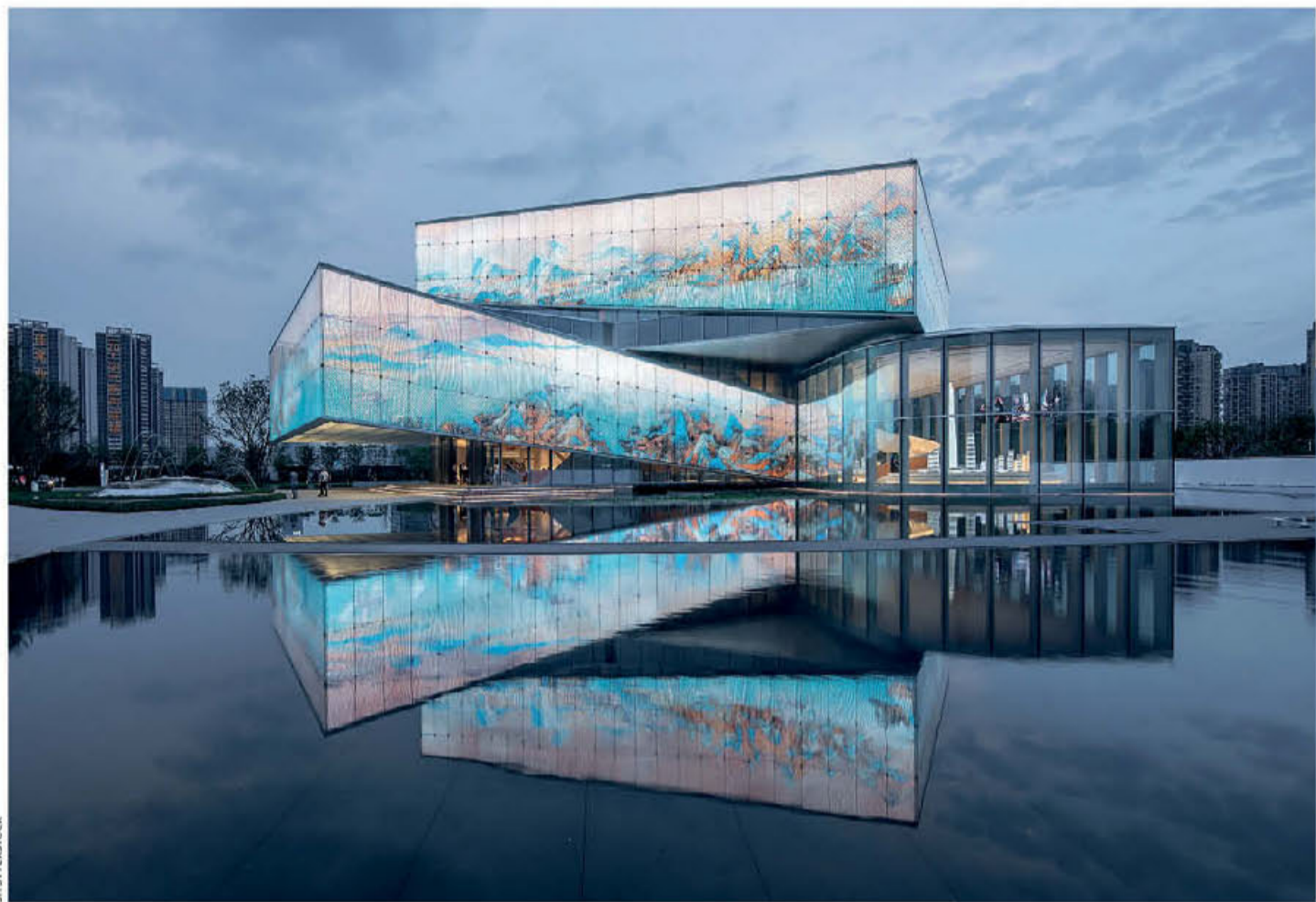
Για παράδειγμα, στην περίπτωση της «Mrs. Joshua Montgomery Sears» (1899), του πορτρέτου δηλαδή της Σάρα Σίαρς, η οποία υπήρξε φωτογράφος, χορηγός των τεχνών στη Βοστώνη και συνδέθηκε με μακροχρόνια φιλία με τον ζωγράφο, ο πίνακας θα παρουσιαστεί μαζί με φορέματά της καθώς και φωτογραφίες της, στις οποίες έχει απαθανατίσει τον Σάρτζεντ επί το έργον. Στο «Lady Sassoon» (1907) που θα υποδέχεται τους επισκέπτες στην αρχή της έκθεσης θα αντιπαραβάλλεται η αυθεντική κάπα από μαύρο ταφτά που φοράει η Σίμπιλ Σασούν, κόμισσα του Τσόμλι. Ένας πληροφορικός μανδύας που ο ίδιος ο Σάρτζεντ φρόντισε να προσθέσει στον ρουχισμό της, κα-

θώς έκρινε ότι θα προσέδιδε μια βαρύτητα, μια δραματική ένταση στον πίνακα. Αντίστοιχα, το δίχως άλλο ο φιόγκος στο μπράτσο της «Mrs. Charles E. Inches (Louise Pomeroy)» (1887) ήταν μια έξτρα πινελιά του Σάρτζεντ στην εικόνα της βοστωνέζας socialite που συμπλήρωνε ως παιχνιδιάρικο αξεσουάρ το λιτό, κόκκινο φόρεμά της από βελούδο (το οποίο επίσης θα παρουσιάζεται στην έκθεση). Αυτός είναι ένας από τους πρώτους πίνακες που ζωγράφισε όταν πήγε στις ΗΠΑ για πρώτη φορά το 1887 και παρουσίασε την παρθενική του ατομική έκθεση στη Βοστώνη έναν χρόνο μετά. Αν και μοναχογιός ενός αμερικανού οφθαλμοχειρουργού, είχε γεννηθεί στη Φλωρεντία και η οικογένειά ταξίδευε εκτενώς όσο ο ίδιος ήταν παιδί.

Η άλλη Madame X

Αντίστοιχα, τα διακριτικά αξιωματικού που φορούσε ο Τσαρλς Σπούαρτ, έκτος μαρκήσιος του Λόντοντερι, στη στέψη του βασιλιά Εδουάρδου Ζ' το 1902, θα βρεθούν δίπλα στο πορτρέτο του. Εδώ οι ενδυματολογικές παρεμβάσεις του ζωγράφου είναι ενδεχομένως πιο ανεπαίσθητες, όμως όταν ο Σάρτζεντ είχε μεγαλύτερη ελευθερία, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση πινάκων που φιλοτεχνούσε δίχως να έχει προηγηθεί σχετική ανάθεση, έπαιρνε πιο τολμηρές πρωτοβουλίες. Στην καθηλωτική προσωπογραφία της «Madame X» (1883-4), της μυστηριώδους κυρίας που υπήρξε η socialite Βιρζινί Αμελί Γκοτρό, ο Σάρτζεντ ζωγράφισε την όμορφη γυναίκα με ένα μαύρο φόρεμα με αβυσσαλέο, για τα δεδομένα της εποχής, ντεκολτέ, το οποίο

Από τους πανύψηλους ουρανοξύστες μέχρι τις αχανείς πόλεις-φαντάσματα της Κίνας, μια ματιά στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο κατασκευαστικός κλάδος της δεύτερης μεγαλύτερης οικονομίας στον κόσμο.

ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΝΤΣΕΝ ΣΤΗ ΣΙΟΝΓΚ'ΑΝ

ΑΠΟ ΤΗΝ
ΝΤΙΑΝΑ ΚΑΡΤΣΑΓΚΟΥΑΗ

Το Shimaο Shenzhen-Hong Kong International Center ξεκίνησε να κατασκευάζεται το 2018 στην πόλη Σεντσέν της Νότιας Κίνας, βορείως του Χονγκ Κονγκ. Η πόλη, η τρίτη σε πληθυσμό μετά τη Σανγκάη και το Πεκίνο, αποτέλεσε την πρώτη – και άκρως επιτυχημένη – «Ειδική Οικονομική Ζώνη» της χώρας. Μάλιστα, συχνά αποκαλείται «Σίλικον Βάλει» της Κίνας χάρη στο γεγονός ότι αποτελεί ένα από τα πιο επιτυχημένα τεχνολογικά και οικονομικά κέντρα της.

Επιπλέον, η Σεντσέν είναι, μετά το Χονγκ Κονγκ, η δεύτερη πόλη στον κόσμο με τα περισσότερα κτίρια άνω των 150 μέτρων, ενώ μόνο το 2016 χτίστηκαν εκεί έντεκα ουρανοξύστες, πιο πολλοί από ό,τι σε ολόκληρες τις ΗΠΑ και την Αυστραλία μαζί. Μερικά από τα πιο γνωστά παραδείγματα τέτοιων κτιρίων που κοσμούν το skyline της κινεζικής μεγαλόπολης αποτελούν το Shun Hing Square με ύψος 384 μέτρα, το KK100 στα 441,8 μέτρα και φυσικά το Ping An International Finance Centre, το οποίο στα 599,1 μέτρα είναι το ψηλότερο κτίριο της Σεντσέν, το δεύτερο πιο ψηλό στην Κίνα και το πέμπτο στον κόσμο.

Οπότε, όπως γίνεται αναληπτό, το Shimaο Shenzhen-Hong Kong International Center δεν είναι σε καμία περίπτωση το μοναδικό εντυπωσιακό project που θα γνώριζε η πόλη. Το νέο όμως αυτό μεγαληπό project θα ερχόταν να κάνει την ανατροπή σε όλα αυτά τα δεδομένα, καθώς με ύψος κοντά στα 700 μέτρα – 668 για την ακρίβεια –, θα ξεπερνούσε το Ping An International Finance Centre και θα γινόταν ο δεύτερος πιο ψηλός ουρανοξύστης στον κόσμο μετά τον Burj Khalifa (828 μ.) που βρίσκεται στο Ντουμπάι –

πριν από μερικούς μήνες ξεκίνησε και πάλι, έπειτα από παύση σχεδόν πέντε ετών, η κατασκευή του Πύργου της Τζέντα στη Σαουδική Αραβία, ο οποίος αναμένεται να φτάσει το 1 χλμ. σε ύψος και να καταλάβει την πρώτη θέση στη λίστα με τους πιο ψηλούς ουρανοξύστες στον πλανήτη. Σχεδιασμένος από το αμερικανικό γραφείο Adrian Smith + Gordon Gill Architecture με έδρα στο Σικάγο (που έχει συνδεθεί με την οικοδόμηση του Burj Khalifa και του Jeddah Tower), ο νέος κινεζικός ουρανοξύστης με τη σπειροειδή μορφή καλύπτει μια επιφάνεια 321.900 τετραγωνικών μέτρων και αποτελεί μέρος μιας κοινότητας μεικτής χρήσης, αποτελούμενης από ένα ξενοδοχείο πέντε αστέρων, γραφεία, συνεδριακές εγκαταστάσεις, εμπορικά καταστήματα, εστιατόρια, άλλους μικρότερους ουρανοξύστες, ανοιχτούς και κλειστούς χώρους αναψυχής, μία βιβλιοθήκη, αλλά και από το Exhibition Center of Shimaο Shenzhen-Hong Kong International Center, έναν πολιτιστικό χώρο που ολοκληρώθηκε το 2019.

Πόλεις και κτίρια-φαντάσματα

Ενώ λοιπόν η ολοκλήρωση της κατασκευής του αναμενόταν για το 2024, ξαφνικά σταμάτησαν όλες οι εργασίες χωρίς επαρκή εξήγηση ως προς τον ακριβή λόγο. Σε κάποια δημοσιεύματα αναφέρεται ότι η εργοληπτική εταιρεία Shimaο Group με έδρα το Χονγκ Κονγκ προσπάθησε να βρει αγοραστή χωρίς όμως αποτέλεσμα και έτσι αναγκαστικά υπήρξε παύση. Αλλού πάλι γίνεται λόγος για οικονομική δυσχέρεια της εταιρείας, ένα φαινόμενο που, αν αποδειχθεί αληθές, είναι από τα συνηθισμένα πλέον στον τομέα της κατασκευής στην Κίνα. Από τα πιο τρανταχτά παραδείγματα, η Country Garden,

η μεγαλύτερη κατασκευαστική εταιρεία της χώρας, το τελευταίο διάστημα φλερτάρει με τη χρεοκοπία, δύο χρόνια μετά την αρχή της πώσης του επίσης κινεζικού ομίλου Evergrande, ο οποίος, παρεμπιπτόντως, είναι ο πιο υπερχρεωμένος κατασκευαστής ακινήτων στον κόσμο, με χρέος που υπερβαίνει τα 300 δισεκατομμύρια δολάρια – πτώχευσε τον περασμένο Αύγουστο.

Πολλές ακόμη μικρότερες εταιρείες αντιμετωπίζουν παρόμοια προβλήματα, με αποτέλεσμα αμέτρητες κατασκευές να μένουν ανολοκλήρωτες, παρά το γεγονός ότι στις περισσότερες περιπτώσεις τα διαμερίσματα που θα χιζόνταν έχουν σχεδόν αποπληρωθεί από τους επίδοξους ενοίκους, μέχρι και σε ποσοστό 80%. Αυτό είναι εφικτό εξαιτίας ενός μοντέλου προώλησης σύμφωνα με το οποίο λειτουργούσαν οι κατασκευαστικές – ουσιαστικά δανειζόνταν χρήματα από τους αγοραστές για να ολοκληρώσουν τα projects τους. Έτσι, ολόκληρες πόλεις έχουν μείνει ακατοίκητες, με τα κτίριά τους να χάσκουν ημιτελή, ενώ οι αγοραστές έχουν προβεί σε κινήσεις απελπισίας. Σχεδόν 8.500.000 από αυτούς έχουν σταματήσει να πληρώνουν τις δόσεις των δανείων τους, με αποτέλεσμα το πρόβλημα να μετακυλιέται πλέον και στις τράπεζες, ενώ άλλοι μετακομίζουν στις μισοχτισμένες οικοδομές, χωρίς νερό και ηλεκτρισμό, δημιουργώντας κοινότητες προκειμένου να αλληλοβοηθούνται.

Η «φούσκα» των ακινήτων

Η ρίζα του προβλήματος βρίσκεται στο άνευ προηγουμένου κατασκευαστικό boom που χαρακτήρισε την οικονομική δραστηριότητα στη χώρα τις προηγούμενες δεκαετίες. Από τα τέλη των 80s και μετά οι Κινέζοι άρχισαν να μετακινούνται μαζικά από τις αγροτικές περιοχές προς

τα μεγάλα αστικά κέντρα – πάνω από 700 εκατομμύρια πολίτες συνολικά –, γεγονός που οδήγησε στη μεγάλη ζήτηση για στέγη. Η κατασκευαστική έκρηξη που ακολούθησε είχε ως αποτέλεσμα την ύπαρξη σήμερα περισσότερων κατοικιών (γύρω στις 65 εκατομμύρια επιπλέον) από όσες χρειάζονται για να καλύψουν τις στεγαστικές ανάγκες ακόμη και ενός πληθυσμού 1,4 δισ.

Αρνητικοί παράγοντες για τον κατασκευαστικό κλάδο υπήρξαν και τα σκληρά lockdowns λόγω COVID-19 που επιβράδυναν την οικονομία, καθώς και οι νέοι και ξαφνικοί κρατικοί περιορισμοί στον ξέφρενο «χορό» δανειοληψίας στον οποίο επιδίονταν οι μεγάλες κατασκευαστικές εταιρείες. Οι τιμές των προς πώληση κατοικιών άρχισαν έτσι να μειώνονται, γεγονός που επηρέασε ένα πολύ μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού που είχε επενδύσει στην αγορά ακινήτων – περίπου το 70% των κινεζικών νοικοκυριών. Αξίζει να σημειωθεί ότι τον περασμένο Ιούνιο οι αγοραπωλησίες νέων σπιτιών από τους 100 μεγαλύτερους κατασκευαστές της χώρας μειώθηκαν κατά 28% και τον Ιούλιο κατά 33%.

Περιορισμός ύψους

Ενας άλλος τομέας στον οποίο η Κίνα πρωτοστατούσε τα τελευταία χρόνια είναι αυτός της κατασκευής πολύ ψηλών κτιρίων. Αρκεί να αναλογιστεί κανείς ότι στη λίστα με τα 10 ψηλότερα στον κόσμο, τα μισά βρίσκονται στην Κίνα – στην πρώτη 20άδα η χώρα καταλαμβάνει τις 10 θέσεις. Ωστόσο, το πιο πιθανό είναι, εκτός και αν τελικά ολοκληρωθεί η κατασκευή του Shimaο Shenzhen-Hong Kong International Center ή/και του Goldin Finance 117 (597 μέτρα) στην Τιεντσίν, το οποίο μείνει στάσιμο από το 2015, δεν θα υπάρξουν άλλα κινεζικά κτίρια στην

● **Αριστερά:** Το πανέμορφο Exhibition Center of Shimaο Shenzhen-Hong Kong ολοκληρώθηκε το 2019.
Κάτω: Το εντυπωσιακό skyline του Shenzhen Futian Central District.

«
Η Σεντσέν είναι, μετά το Χονγκ Κονγκ, η δεύτερη πόλη στον κόσμο με τα περισσότερα κτίρια άνω των 150 μέτρων, ενώ μόνο το 2016 χτίστηκαν εκεί έντεκα ουρανοξύστες, πιο πολλοί από ό,τι σε ολόκληρες τις ΗΠΑ και την Αυστραλία μαζί
»

JAMES BOND ΑΠΟΣΤΟΛΗ: ΤΥΧΕΔΟ

Το σμόκιν, που αντιπροσωπεύει την απόλυτη ίσως κομψότητα και επισημότητα στην ανδρική ενδυμασία, είναι επίσης το ρούχο που εδώ και παραπάνω από 60 χρόνια κάνει τον θρυλικό βρετανό πράκτορα τόσο ξεχωριστό. Ο νέος κινηματογραφικός James Bond που δεν έχει επιλεγεί ακόμα θα αγαπήσει το tuxedo όπως και οι προηγούμενοι;

ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΙΑΝΝΗ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗ

Περισσότερα από δύο χρόνια έχουν περάσει από τότε που είδαμε για τελευταία φορά τον Τζέιμς Μποντ στη μεγάλη οθόνη και, παρά το πεσιμιστικό τέλος του «No Time to Die», η αλήθεια είναι ότι η ταινία αφήνει αρκετά παράθυρα ανοιχτά για το κινηματογραφικό μέλλον του πράκτορα της ΜΙ6. Ωστόσο, παρά τα όσα έχουν μέχρι σήμερα γραφεί, τον περασμένο Νοέμβριο η Μπάρμπαρα Μπρόκολι – κόρη του κινηματογραφικού «πατέρα» του Τζέιμς Μποντ, του παραγωγού Αλμπερτ «Κάμπι» Μπρόκολι –, η οποία μαζί με τον Μάικλ Γκρεγκ Γουίλσον είναι εδώ και χρόνια επικεφαλής του Bond franchise, δήλωσε στην εφημερίδα «The Guardian» ότι η διαδικασία επιλογής του διαδόχου του Ντάνιελ Κρεγκ για τον ρόλο του 007 δεν έχει ακόμη ξεκινήσει. «Νομίζω ότι οι ταινίες Τζέιμς Μποντ αντικατοπτρίζουν την εποχή τους και υπάρχει μακρύς δρόμος μπροστά μας για να εφεύρουμε εκ νέου το επόμενο κεφάλαιο του Μποντ» δήλωσε χαρακτηριστικά η Μπρόκολι. «Και δεν έχουμε καν ξεκινήσει».

Ονόματα βεβαίως έχουν ακουστεί πολλά, από τον Ααρν Τέιλορ-Τζόνσον μέχρι τον Ιντρις Ελμπα και από τον Χένρι Κάβιλ μέχρι τον Τζέιμς Νόρτον, τον Ρεγκέ Ζαν-Πιέρι, τον Πολ Μέσκαλ και τον Ρίτσαρντ Μάντεν. Όλα αυτά όμως μέσα σε ένα πλαίσιο από φήμες, εικασίες και, ενδεχομένως, τους ευσεβείς πόθους των φαν του Μποντ. Τίποτα δεν έχει ακόμη αποφασιστεί, τίποτα δεν έχει επισήμως ανακοινωθεί, και αν κρίνουμε από τις δηλώσεις των Μπρόκολι και Γουίλσον η ώρα αυτή αρχειώνει ακόμα.

Αν πάντως κάτι φαίνεται ότι έχει αποκλειστεί, αυτό είναι η αλλαγή φύλου του Μποντ, και όχι απαραίτητα η αλλαγή στο χρώμα του δέρματός του. «Ο Μποντ θα πρέπει να είναι Βρετανός, όμως ένας Βρετανός μπορεί να είναι οποιασδήποτε εθνικότητας ή φυλής» είπε η Μπρόκολι. Ωστόσο ο Μποντ δεν μπορεί να είναι γυναίκα. Η παραγωγός φάνηκε να το αποκλείει λέγοντας ότι «είναι προτιμότερο να δημιουργούνται νέοι ρόλοι για γυναίκες από το να μετατρέπεται ένας άνδρας σε γυναίκα». Και όντως, με την παράδοση των 25 επίσημων ταινιών που έχουν γυριστεί μέχρι σήμερα με ήρωα τον διάσημο πράκτορα ο οποίος γεννήθηκε από την πένα του συγγραφέα Ιαν Φλέμινγκ, όπως και της μιας ανεπίσημης του 1983 («Ποτέ μην

Ξαναπείς ποτέ»), δύσκολα μπορεί κανείς να «χωνέψει» μια γυναίκα στα «παπούτσια» ενός από τους πιο εμβληματικούς ήρωες στην ιστορία του οπτικοακουστικού θεάματος.

Εξάλλου, ένα από τα στοιχεία που έκαναν τον Τζέιμς Μποντ τόσο αγαπητό και σε τόσο πολύ κόσμο (γυναίκες και άνδρες) είναι το απαράμιλλο στυλ του, που έχει αποδειχθεί και αρκούντως επιδραστικό. Στα βιβλία του ο Φλέμινγκ τόνιζε το γεγονός ότι τα ρούχα του Μποντ είναι υψηλής ποιότητας – κυρίως τα κομψά πουκάμισά του από σπάνιο και πανάκριβο βαμβάκι Sea Island. Με άλλα λόγια, ο Τζέιμς Μποντ δεν φοράει ό,τι κι ό,τι. Και βέβαια, τα tuxedos των νυχτερινών περιπετειών του, στα διάφορα καζίνα και ξενοδοχεία υπερπολυτελείας ανά τον πλανήτη (στα δωμάτια των οποίων απελευθερώνεται από αυτά αν στο πλευρό του βρίσκεται η κατάλληλη γυναίκα), πρόσθεταν πάντα το δικό τους χρώμα στο μοναδικό στυλ του 007.

Ο πρώτος διδάξας

Αν εξαιρέσουμε την πρώτη εμφάνιση του Τζέιμς Μποντ στο οπτικοακουστικό σόμπαν, η οποία ήταν τηλεοπτική (το διάρκειας 52 λεπτών «Casino Royale» με τον αμερικανό ηθοποιό Μπάρτι Νέλσον στον ρόλο), ο Σκωτσέζος Σον Κόνερι είναι ο ηθοποιός που ταυτίστηκε πέρα για πέρα με τον 007, διότι εκείνος τον υποδύθηκε πρώτος στον κινηματογράφο. Επομένως ήταν ο πρώτος που το 1962 εμφανίστηκε με σμόκιν στην οθόνη στο «Τζέιμς Μποντ, Πράκτωρ 007 εναντίον Δόκτορος Νο». Είναι η θρυλική σκηνή στο καζίνο όπου, με ένα τσιγάρο στο στόμα, για πρώτη φορά συστήνει τον εαυτό του: «Μποντ. Τζέιμς Μποντ». Το σκούρο σμόκιν που φοράει, σε απόχρωση midnight blue, σχεδιάστηκε από τον Αντονι Σινκλέρ και ακριβώς επειδή είναι πολύ λιτό, είναι και πολύ εντυπωσιακό: shawl collar, μανικετόκουμπα επενδεδυμένα με μπλε μεταξωτό σατέν και ένα εξαιρετικά λεπτό, διακριτικό παπιγιόν που κάνει την εικόνα του Μποντ ακόμα πιο ελκυστική. Χαρακτηριστικό του σακακιού είναι το κλείσιμό του με ένα μόνο κουμπί μπροστά, όπως και η υφασμάτινη τσέπη στο στήθος διακοσμημένη με λευκό ποσέτι, το οποίο μόλις που διακρίνεται. Μετά την επιτυχία της πρώτης ταινίας, η συνταγή της δεν θα μπορούσε φυσικά να αλλάξει αμέσως, οπότε ο Σον Κόνερι φόρεσε ξανά ένα παρόμοιο σμόκιν στο «Τζέιμς Μποντ, Πράκτωρ 007: Από τη

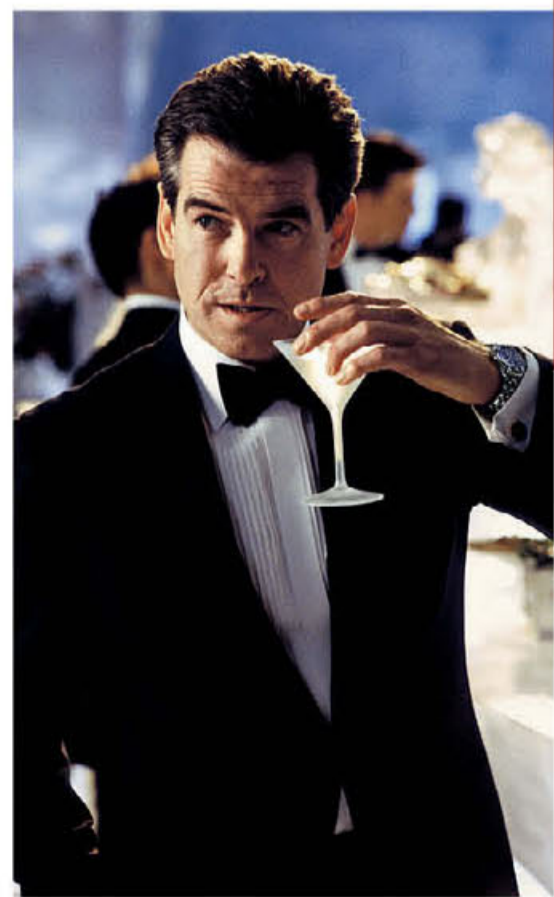

● Ο πρώτος διδάξας Σον Κόνερι, στην ταινία «Τζέιμς Μποντ, Πράκτωρ 007 εναντίον Χρυσόδακτυλου» (1964).

● Ιρλανδέζικο «άρωμα» από τον Πιρς Μπρόσαν στην τελευταία ταινία του ως 007, το «Πέθανε μια άλλη μέρα» (2002).

Ρωσία με αγάπη» (1963). Το σακάκι του εκεί ήταν ελαφρώς διαφοροποιημένο, με πιο στενό πέτο.

Η μεγάλη αλλαγή στην εμφάνιση του Μποντ, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά το tuxedo του, θα γίνει την αμέσως επόμενη χρονιά στο «Τζέιμς Μποντ, Πράκτωρ 007 εναντίον Χρυσόδακτυλου» (1964), όπου ο πράκτορας, και πάλι με τη μορφή του Σον Κόνερι, εμφανίζεται με κοστούμι του οποίου το σακάκι είναι λευκό βαμβακερό, με παντελόνι χρώματος σκούρου μπλε. Βέβαια, αν παρατηρήσουμε προσεκτικά, το σακάκι θα δούμε ότι δεν είναι απολύτως λευκό· μάλλον φλερτάρει με το ιβουάρ, αν και αδιόρατα. Το κατακόκκινο γαρύφαλο στο αριστερό του πέτο αφήνει τη δική

Σε αντίθεση με όλες τις υπόλοιπες τέσσερις ταινίες του Κρεγκ ως Μποντ, τις «Quantum of Solace» (2008), «Skyfall» (2012), «Spectre» (2015) και «No Time to Die» (2021), όπου ο κύριος μόδιστρος που χρησιμοποιήθηκε ήταν ο Τομ Φορντ, ο Ντάνιελ Κρεγκ στο «Casino Royale» φοράει κυρίως Βρίονι, την ίδια μάρκα που χρησιμοποιήθηκε σε όλες τις ταινίες του Πιρς Μπρόσαν ως 007

Ο Ντάνιελ Κρεγκ ντυμένος με το σμόκιν του στην πρεμιέρα της ταινίας «Spectre» (2015) στο Λονδίνο.

του έντονη «πινελιά», αν και από μακριά κάποιος θα μπορούσε να το περάσει και για κηλίδα αίματος λίγο πιο πάνω από την καρδιά... Στην ίδια ταινία, ο Μποντ εμφανίζεται επίσης με ένα κατάμαυρο σμόκιν στη σκηνή όπου τον βλέπουμε να δειπνεί με τον προϊστάμενό του, Μ (Μπέρναρντ Λι), και τον συνταγματάρχη Σμίδερς (Ρίτσαρντ Βέρνον).

Εναν χρόνο μετά τον «Χρυσοδάκτυλο», στην ταινία «Τζέιμς Μποντ, Πράκτωρ 007: Επίχειρηση Κεραυνός» (1965), ο Σον Κόνερι θα φορούσε και πάλι σμόκιν σκούρου μπλε χρώματος, και μάλιστα αυτή θα ήταν η τελευταία φορά που θα βλέπαμε τον ήρωα με σκούρο μπλε σακάκι με στρογγυλό πέτο μέχρι την εποχή που ο Τίμοθι

Ντάλτον θα αναλάμβανε τον ίδιο ρόλο τη δεκαετία του 1980. Φυσικά, όπως και σε άλλες ταινίες, ο Μποντ φοράει και πάλι σμόκιν με λευκό σακάκι, όπως εκείνο στη σκηνή του δείπνου στις Μπαχάμες όπου βρίσκεται σε αποστολή. Το μαύρο παντελόνι του φέρει σατέν ρίγες σε κάθε πόδι, ενώ στην κομψότητά του συμβάλλουν το μαύρο σατέν μεταξωτό παπιγιόν, το λευκό πουκάμισο με πατιλέτα και κουμπιά από φιλντισί.

Μετά την ταινία «Τζέιμς Μποντ, Πράκτωρ 007: Ζεις μονάχα δυο φορές» (1967) – όπου ο Μποντ δεν εμφανίζεται με σμόκιν – ο Σον Κόνερι αποφάσισε να εγκαταλείψει τον Τζέιμς Μποντ για να αφοσιωθεί σε άλλα πράγματα. Ο ρόλος του πράκτο-

ρα για την επόμενη ταινία Μποντ δόθηκε στον λιγότερο χαρισματικό όλων των 007 του σινεμά, τον αυστραλό ηθοποιό Τζορτζ Λέιζενμπι. Ο Λέιζενμπι υποδύθηκε τον 007 μόνο σε μία ταινία, το «Τζέιμς Μποντ, Πράκτωρ 007: Στην υπηρεσία της Αυτής Μεγαλειότητας» (1969). Το ράφιμο των σμόκιν που ο ηθοποιός φοράει στην ταινία ανέλαβε ο Νίμι Μέτζορ, καθώς αυτός ήταν ο προσωπικός ράφτης του σκηνοθέτη της ταινίας, Πίτερ Χαντ. Μάλιστα σε αυτή την ταινία ο Μποντ φοράει για πρώτη φορά σμόκιν με μυτερό πέτο. Και το φοράει αρκετά, σε τρεις σημαντικές σκηνές του «Στην Υπηρεσία της Αυτής Μεγαλειότητας», αλλάζοντας βεβαίως τα πουκάμισά του. Το ίδιο στυλ σακακιού σε

χρώμα μαύρο και λευκό θα φορούσε ο Κόνερι και στην ταινία «Τζέιμς Μποντ, Πράκτωρ 007: Τα διαμάντια είναι παντοτινά» μέσω της οποίας το 1971 επέστρεψε για τελευταία φορά στον ήρωα – τουλάχιστον στις επίσημες ταινίες Τζέιμς Μποντ, διότι το «Ποτέ μην ξαναπείς ποτέ» που γύρισε το 1983 θεωρείται εκτός επίσημης σειράς.

Ο «άλλος» αέρας

Ενα χαρακτηριστικό του τρίτου κινηματογραφικού Τζέιμς Μποντ, που με τη μορφή του Ρότζερ Μουρ διέπρεψε σε όλη τη δεκαετία του 1970 και μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1980, είναι η γενικότερη αλλαγή στο ντύσιμό του, το οποίο πλέον δείχνει να είναι πιο casual. Ο Μποντ του